

PERSPEKTYWY DEMOGRAFICZNE WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO DO 2030 R.

URZĄD STATYSTYCZNY
W ŁODZI

ANALIZY
STATYSTYCZNE

**PERSPEKTYWY DEMOGRAFICZNE
WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO
DO 2030 R.**

ŁÓDŹ 2005

KOMITET REDAKCYJNY
URZĘDU STATYSTYCZNEGO W ŁODZI

Elżbieta Bednarska – Przewodnicząca, Edward Bedlechowicz, Mariola Chrobot, Waldemar Dubla,
Iwona Gruczyńska, Ewelina Herman, Anna Jaeschke, Stanisław Kaniewicz, Sławomir Konczak,
Halina Lańska, Jan Latkowski, Włodzimierz Obraniak, Elżbieta Ossowska, Teresa Śmiłowska,
Jolanta Włodarczyk

Seria: ANALIZY STATYSTYCZNE

Redaguje zespół w składzie:

PRZEWODNICZĄCY

Włodzimierz Obraniak

CZŁONKOWIE

Waldemar Dubla

Iwona Gruczyńska

Anna Jaeschke

Stanisław Kaniewicz

Halina Lańska

Elżbieta Ossowska

Teresa Śmiłowska

AUTOR: Włodzimierz Obraniak

ISBN 83-60002-02-9

Przy publikowaniu danych US – prosimy o podanie źródła

Druk: Zakład Wydawnictw Statystycznych, al. Niepodległości 208, 00-925 Warszawa

Nakład 120 egz

Cena zł 10,00

Przedmowa

Publikacja zawiera analityczne opracowanie wyników najnowszych prognoz ludnościowych sporządzonych w Głównym Urzędzie Statystycznym i na tej podstawie przedstawia perspektywy demograficzne województwa łódzkiego do roku 2030.

Opracowanie składa się z dwóch części. W pierwszej przedstawiono przewidywane zmiany liczby i struktury mieszkańców województwa według wieku. W toku analizy wyodrębniono typologiczne grupy wieku pozwalające określić oddziaływanie czynnika demograficznego na przyszłą sytuację w dziedzinie szkolnictwa (osoby w wieku uczęszczania do szkół podstawowych, gimnazjów, szkół średnich i wyższych), na rynku pracy (ludność w wieku produkcyjnym) oraz w sferze świadczeń emerytalno-rentowych (ludność w wieku poprodukcyjnym). W tej części publikacji czytelnik znajdzie także syntetyczny obraz zmian w liczbie i strukturze ludności według wieku w poszczególnych powiatach i podregionach województwa łódzkiego.

Część druga zawiera prognozę zmian strukturalnych gospodarstw domowych - podstawowych jednostek społeczno-ekonomicznych kształtujących zapotrzebowanie na różnorodne dobra i usługi.

Publikację "PERSPEKTYWY DEMOGRAFICZNE WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO DO 2030 R." opracował dr Włodzimierz Obraniak.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Łodzi

Elżbieta Bednarska

SPIS TREŚCI

I.	PROGNOZA LUDNOŚCI WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO	
	DO ROKU 2030	6
1.	Uwagi ogólne	6
2.	Założenia dotyczące dzietności kobiet	7
3.	Założenia dotyczące umieralności	8
4.	Założenia dotyczące migracji ludności	9
5.	Przewidywane zmiany w ogólnej liczbie ludności województwa łódzkiego..	10
6.	Przewidywane zmiany liczby ludności w powiatach województwa łódzkiego w latach 2005-2030	11
7.	Zmiany liczby ludności w typologicznych grupach wieku	14
7.1	Zmiany liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym (0-17 lat).....	15
7.2	Zmiany liczby dzieci w wieku 0-2 lata	15
7.3	Zmiany liczby dzieci w wieku 3-6 lat	16
7.4	Zmiany liczby dzieci w wieku 7-12 lat	17
7.5	Zmiany liczby dzieci w wieku 13-15 lat	17
7.6	Zmiany liczby młodzieży w wieku 16-18 lat	18
7.7	Zmiany liczby młodzieży w wieku 19-24 lata.....	19
7.8	Zmiany w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (mężczyźni 18-64 lata, kobiety 18-59 lat)	20
7.9	Zmiany w liczbie ludności w wieku poprodukcyjnym (mężczyźni 65 lat i więcej, kobiety 60 lat i więcej)	22
7.10	Syntetyczny obraz zmian w strukturze ludności województwa łódzkiego według wieku w latach 2005-2030	24
7.11	Zmiany w strukturze według wieku ludności w powiatach i podregionach województwa łódzkiego w latach 2005-2030	25
II.	PROGNOZA GOSPODARSTW DOMOWYCH W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM DO ROKU 2030	33
1.	Uwagi ogólne	33
2.	Przewidywane zmiany w liczbie gospodarstw domowych	33
3.	Przewidywane zmiany w strukturze gospodarstw domowych według liczby osób	35

SPIS TABLIC

Tabl. 1.	Ruch naturalny i migracje ludności w województwie łódzkim	8
Tabl. 2.	Zmiany w ogólnej liczbie ludności	10
Tabl. 3.	Prognoza ludności według powiatów w województwie łódzkim	12
Tabl. 4.	Ludność w wieku przedprodukcyjnym 0-17 lat	15
Tabl. 5.	Dzieci w wieku 0-2 lata	16
Tabl. 6.	Dzieci w wieku 3-6 lat	16
Tabl. 7.	Dzieci w wieku 7-12 lat	17
Tabl. 8.	Dzieci w wieku 13-15 lat	17
Tabl. 9.	Młodzież w wieku 16-18 lat	18
Tabl. 10.	Młodzież w wieku 19-24 lata	19
Tabl. 11.	Ludność w wieku produkcyjnym (mężczyźni 18-64 lata, kobiety 18-59 lat)	20
Tabl. 12.	Ludność w mobilnej grupie wieku produkcyjnego (18-44 lata)	21
Tabl. 13.	Ludność w niemobilnej grupie wieku produkcyjnego (45-64 lata mężczyźni, 45-59 lat kobiety)	21
Tabl. 14.	Ludność w wieku poprodukcyjnym	22
Tabl. 15.	Zmiany w liczbie i strukturze ludności województwa łódzkiego według ekonomicznych grup wieku	24
Tabl. 16.	Prognoza ludności w ekonomicznych grupach wieku w powiatach i podregionach województwa łódzkiego.....	26
Tabl. 17.	Zmiany w strukturze ludności według ekonomicznych grup wieku w powiatach i podregionach województwa łódzkiego	27
Tabl. 18.	Prognoza ludności według płci i wieku w miastach i na wsi w województwie łódzkim	30
Tabl. 19.	Zmiany w liczbie gospodarstw domowych	33
Tabl. 20.	Zmiany w strukturze gospodarstw domowych według liczby osób	35
Tabl. 21.	Prognoza gospodarstw domowych według liczby osób w województwie łódzkim w miastach i na wsi	37

I. PROGNOZA LUDNOŚCI WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO DO ROKU 2030

W 2004 r. Główny Urząd Statystyczny opublikował nową wersję prognozy demograficznej na lata 2003-2030 zawierającą informacje o przewidywanych zmianach w liczbie i strukturze ludności według płci i wieku oraz w liczbie i strukturze gospodarstw domowych. Podstawą wyjściową konstrukcji prognozy był stan ludności i gospodarstw domowych w dniu 31 grudnia 2002 r. opracowany na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego z 2002 r.^{1/} Prognoza ludności została ujęta w podziale administracyjnym z 2003 r. i obejmuje województwa, podregiony i powiaty, miasta liczące co najmniej 50 tys. mieszkańców, a niemające statusu powiatu oraz dzielnice (delegatury) dużych miast. Poprawną interpretację wyników tej prognozy ułatwić mogą podane niżej informacje o zasadach jej budowy.

1. Uwagi ogólne

Konstrukcję prognozy demograficznej wytycza następujący schemat rozumowania: w przyszłości za „x” lat liczba ludności na danym terytorium równa będzie dzisiejszej liczbie ludności pomniejszonej o osoby, które w tym okresie opuszczają to terytorium (zgony i odpływ migracyjny), a powiększonej o osoby, które w tym okresie przybędą na to terytorium (napływ migracyjny), bądź przyjdą tu na świat (urodzenia). Tak więc podstawowym zadaniem w trakcie tworzenia prognozy jest ustalenie wiarygodnej liczby i struktury ludności w momencie wyjściowym, a następnie określenie przyszłej liczby urodzeń, zgonów oraz składników przyrostu wędrownego ludności (odpływ i napływ w zakresie migracji wewnętrznych i zagranicznych). Tak opracowana prognoza informuje o tym, jak ukształtuje się liczba i struktura ludności według płci i wieku, jeśli elementy ruchu ludności w przeszłości będą zgodne z przyjętymi założeniami.

W toku konstrukcji prognozy demograficznej wyróżnić można dwa etapy. Pierwszy, zwany „postarzaniem ludności”, ma na celu ustalenie, jaka część osób żyjących w momencie konstrukcji prognozy pozostanie przy życiu po upływie określonej ilości lat. Prawdopodobieństwo przeżycia danej liczby lat ustala się na podstawie tzw. tablic trwania życia. Tworząc do rachunku prognostycznego tablice trwania życia formułuje się zarazem hipotezy odnośnie przyszłego natężenia umieralności.

Demografowie wyrażają opinię (a praktyka to potwierdza), że wyniki rachunku „postarzania ludności” stanowią najbardziej wiarygodną część prognozy demograficznej, co jest ważną wskazówką dla jej użytkowników. Jeżeli np. prognoza oparta jest o znany stan

1/ Prognoza demograficzna na lata 2003-2030, GUS, Warszawa 2004. Wyniki poprzedniej prognozy GUS w odniesieniu do województwa łódzkiego zostały poddane analizie w opracowaniu: Prognoza ludności i gospodarstw domowych województwa łódzkiego do roku 2030, „Analizy statystyczne”, Urząd Statystyczny w Łodzi, Łódź 2001. W niniejszej publikacji zachowany został taki sam układ tablic i sposób ich analizy.

liczby ludności w 2002 r., to z dużą pewnością można traktować jej wyniki na rok 2012 dotyczące liczby ludności w wieku 10 lat i więcej, a np. dla roku 2020 dane o ludności w wieku 18 lat i więcej.

Drugi etap konstrukcji prognozy dotyczy oszacowania przyszłej liczby urodzeń oraz rozmiarów i struktury według płci i wieku przyszłych migrantów. Przewidywania w tym zakresie stanowią najtrudniejszą część prac prognostycznych, bowiem zarówno wzorzec dzietności kobiet jak i zachowania migracyjne ludności są obecnie i będą w przyszłości silnie uzależnione od sytuacji społeczno-ekonomicznej. Stąd też prawdopodobieństwo spełnienia się przyjętych w tym zakresie hipotez jest tym mniejsze, im dłuższy horyzont czasowy prognozy.

Założenia omawianej prognozy są wynikiem ustaleń ekspertów Głównego Urzędu Statystycznego, Rządowej Rady Ludnościowej i Komitetu Nauk Demograficznych Polskiej Akademii Nauk^{2/}.

2. Założenia dotyczące dzietności kobiet

Syntetyczną miarą płodności kobiet jest współczynnik dzietności. Wyraża on przeciętną liczbę dzieci, którą urodziłaby kobieta w ciągu całego okresu rozrodczego (15-49 lat), przy założeniu, że w poszczególnych fazach tego okresu będzie rodziła z intensywnością obserwowaną u kobiet w roku, dla którego oblicza się ten współczynnik

„Zgodnie z opiniami ekspertów, w najbliższych latach należy liczyć się z dalszym spadkiem współczynnika dzietności, z obecnej średniej 1,25 dziecka na kobietę do około 1,10 w 2010 r., po czym w latach 2010-2020 można oczekiwać niewielkiego wzrostu dzietności do wartości około 1,20”^{3/}.

W prognozie nie podaje się informacji o przewidywanym poziomie współczynników w przekroju województw wskazując, że otrzymuje się je: „uwzględniając zróżnicowanie terytorialne współczynników retrospektywnych oraz tendencję wynikającą z prospektywnych współczynników ogólnokrajowych”^{4/}.

W roku 2002, kiedy ogólnopolski współczynnik dzietności równy był 1,25 w województwie łódzkim wynosił 1,18 i tylko w trzech województwach: dolnośląskim, opolskim i śląskim kształtował się na niższym poziomie. Wolno sądzić, że również w okresie perspektywicznym poziom dzietności w łódzkim będzie niższy od ogólnopolskiego, mając przy tym nadzieję na jej wzrost w latach 2010-2020.

Rezultatem takich założeń w zakresie dzietności kobiet będzie stabilizacja liczby urodzeń w województwie łódzkim w latach 2006-2015 i nieustanny spadek ich liczebności w trzech kolejnych pięcioleciach. W latach 2026-2030 liczba urodzeń będzie o 30% mniejsza niż w okresie 2006-2010 (por. tabl. 1).

2/ Prognoza demograficzna na lata 2003-2030, op. cit., s. 8.

3/ Tamże.

4/ Tamże, s. 13.

Tabl. 1. Ruch naturalny i migracje ludności w województwie łódzkim

LATA	Urodzenia	Zgony	Przyrost naturalny	Saldo migracji	
				wewnętrznych	zagranicznych
w tysiącach					
OGÓŁEM					
2006-2010	104,3	149,2	-44,8	-4,8	-1,0
2011-2015	103,3	148,5	-45,4	-4,1	-0,7
2016-2020	97,9	148,1	-50,2	-3,5	-0,5
2021-2025	85,6	147,8	-62,1	-2,4	-0,5
2026-2030	73,0	151,0	-78,0	-1,0	-0,3
MIASTA					
2006-2010	61,2	95,6	-34,4	-7,5	-1,0
2011-2015	59,7	96,4	-36,9	-7,7	-1,0
2016-2020	54,9	97,4	-42,6	-8,6	-0,5
2021-2025	46,6	98,5	-51,9	-8,6	-0,5
2026-2030	38,9	101,6	-62,5	-8,5	-0,5
WIEŚ					
2006-2010	43,1	53,7	-10,5	2,7	0,0
2011-2015	43,6	52,1	-8,5	3,6	0,0
2016-2020	43,0	50,6	-7,6	5,3	0,0
2021-2025	39,0	49,4	-10,4	6,3	0,0
2026-2030	34,1	49,6	-15,5	7,4	0,0

U w a g a. W tej i w następnych tablicach, ze względu na automatyczne zaokrąglenia danych w publikacji źródłowej, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się nieznacznie różnić od podanych wielkości ogółem.

Ź r ó d ł o: *Prognoza demograficzna na lata 2003-2030*, GUS, Warszawa 2004.

3. Założenia dotyczące umieralności

Obserwowany od kilkunastu lat spadek natężenia zgonów pozwala oczekiwać kontynuacji tej tendencji i wzrostu średniego trwania życia, jednak oczekuje się, że odrabianie zaległości w tej dziedzinie w stosunku do krajów najbardziej rozwiniętych będzie następowało wolniej niż w ostatniej dekadzie.

„W latach 1991-2002 przeciętne trwanie życia wzrosło o prawie 4 lata – z 70,6 do 74,5, w tym mężczyzn o 4,3 oraz kobiet o 3,5 roku. Przewiduje się, że do 2010 r. długość życia wzrośnie o dalsze 2,4 roku (o 2,9 dla mężczyzn oraz 1,8 dla kobiet), zaś łącznie do 2030 r. – w stosunku do 2002 r. – o 5,5 lat (o 7,2 dla mężczyzn oraz 4,5 dla kobiet)^{5/}.

W 2002 r. średnie trwanie życia mężczyzn w województwie łódzkim wynosiło 68,5 lat (o 1,9 lat mniej niż średnio w Polsce) i był to najniższy wskaźnik wśród województw. Odpowiedni parametr dla kobiet wynosił 77,9 lat (o 0,9 lat mniej niż średnio w Polsce) i także był niższy niż w pozostałych województwach. Prawdopodobnie również w przyszłości trwanie życia w województwie łódzkim będzie niższe niż w innych województwach ale powinno stale wzrastać, zgodnie z dotychczasową tendencją. W rezultacie w całym okresie objętym prognozą liczba zgonów w województwie łódzkim będzie stabilna. Nie można oczekiwać jej trwałego spadku bowiem w całym tym okresie wzrastać będzie liczba i udział osób w starszym wieku.

W całym okresie 2005-2030 liczba zgonów będzie większa od liczby urodzeń, a więc nadal występować będzie w województwie łódzkim ujemny przyrost naturalny, a jego rozmiary po roku 2015 wyraźnie wzrosną (tabl. 1).

4. Założenia dotyczące migracji ludności

W zakresie migracji zagranicznych przyjęto w prognozie, „że skala migracji w najbliższych latach nieco wzrośnie, w związku z czym założono niewielki wzrost (5% w stosunku rocznym) zarówno volumenu imigracji jak i współczynników emigracji w okresie do 2010 r., a następnie stabilizację^{6/}.

W całym okresie objętym prognozą tylko w dwu województwach: małopolskim i mazowieckim występować będzie niewielka nadwyżka imigracji nad emigracją. Łódzkie należeć będzie do grupy województw cechujących się ujemnym saldem migracji o niewielkich rozmiarach. Przewiduje się, że w latach 2006-2030 wyniesie ono 3 tys. osób.

Odnosnie migracji wewnętrznych w prognozie założono, że „...wzrost mobilności przestrzennej ludności nastąpi około 2010 r. i w ciągu następnych 10 lat wskaźnik migracji powróci do wielkości z początku lat dziewięćdziesiątych. Przewiduje się, że w migracjach między miastem i wsią kontynuowana będzie występująca od kilku lat przewaga przemieszczeń na wieś^{7/}.

W okresie perspektywicznym w czterech województwach: małopolskim, mazowieckim, pomorskim i wielkopolskim saldo migracji wewnętrznych będzie dodatnie (od 2012 r. dołączy do tej grupy województwo opolskie). Województwo łódzkie cechować będzie ujemne saldo migracji wewnętrznych o malejących w czasie rozmiarach. W latach 2006-2030

5/ Tamże, s. 9.

6/ Tamże, s. 12.

7/ Tamże.

wyniesie ono 15,8 tys. osób. Warto zauważyć, że w tym samym okresie ludność województwa mazowieckiego zwiększy się w rezultacie dodatniego salda migracji wewnętrznych o 113,3 tys. osób.

W miastach województwa łódzkiego ubytek w ramach migracji wewnętrznych obejmie blisko 41 tys. osób natomiast ludność wiejska powiększy się w wyniku dodatniego salda o ponad 25 tys. osób.

W ramach migracji zagranicznych i wewnętrznych przewiduje się ubytek ludności w województwie łódzkim w okresie 2005-2030 na poziomie – 18,8 tys. osób.

5. Przewidywane zmiany w ogólnej liczbie ludności województwa łódzkiego

Według prognozy ludność Polski w latach 2005-2030 zmniejszy się z 38123,3 tys. do 35693,0 tys. osób, a więc o 2430,3 tys., tj. o 6,4%. Zmiany liczby ludności województwa łódzkiego, w poszczególnych etapach prognozy, przedstawione są w tabl. 2.

Tabl. 2. Zmiany w ogólnej liczbie ludności

LATA	Liczba ludności	Przyrosty do roku poprzedniego	
	w tysiącach		w %
2005	2577,6	.	.
2010	2527,8	-49,8	-1,9
2015	2478,5	-49,3	-2,0
2020	2424,8	-53,7	-2,2
2025	2360,6	-64,2	-2,6
2030	2281,8	-78,8	-3,3

W całym okresie objętym prognozą przewiduje się nieustanny spadek liczby mieszkańców województwa. Do roku 2015 bezwzględne i względne rozmiary ubytku w kolejnych pięcioleciach będą niemal niezmiennie w związku z przewidywanym zahamowaniem spadku urodzeń i stabilizacją ujemnego przyrostu naturalnego. W następnych podokresach wraz z rosnącym ubytkiem naturalnym, przewiduje się wzrost rozmiarów i natężenia ubytku rzeczywistego ludności.

W latach 2005-2030 liczba ludności województwa zmniejszy się o 295,8 tys. osób, tj. o 11,5%. W tym okresie spadek liczby ludności odnotujemy prawdopodobnie w czternastu innych województwach i tylko w opolskim i śląskim jego względne rozmiary będą większe niż w łódzkim (odpowiednio 17,1% i 15,6%). W obu wymienionych województwach przez cały okres prognozy ujemny przyrost naturalny cechować będzie zarówno ludność miejską

jak i wiejską, a ponadto występować będzie relatywnie duże ujemne saldo migracji zagranicznych, a w przypadku śląskiego również wewnętrznych.

Relatywnie małe ubytki w liczbie ludności wystąpią w województwach: wielkopolskim (0,7%), mazowieckim (1,4%) i pomorskim (1,7%). W tych województwach przez cały czas występować będzie dodatnie saldo migracji wewnętrznych (w mazowieckim także zagranicznych), a w wielkopolskim i pomorskim, w pierwszej połowie okresu objętego prognozą, przyrost naturalny będzie dodatni (odpowiednio do 2017 i 2018 r.). W rezultacie przez kilkanaście lat ludność tych województw będzie się powiększała (w mazowieckim i pomorskim do 2017 r., a w wielkopolskim do 2019 r.) i dopiero w drugiej połowie okresu objętego prognozą oczekiwać można spadku liczby ludności.

W województwie małopolskim stale dodatnie saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych oraz przewidywany do 2018 r. dodatni przyrost naturalny powodować będą wzrost liczby ludności do 2020 r. W następnych latach będzie jej ubywać i w 2030 r. zaludnienie województwa wróci do poziomu z 2005 r.

W miastach województwa łódzkiego (por. tabl. 18) w latach 2005-2030 liczba ludności zmniejszy się z 1669,8 tys. do 1398,1 tys., a więc o 271,7 tys., tj. o 16,3%.

We wszystkich województwach liczba mieszkańców w miastach zmniejszy się, przy czym w świętokrzyskim (16,5%), opolskim (21,2%) i śląskim (21,3%) dynamika spadku będzie większa niż w łódzkim. Najmniejszy relatywnie ubytek ludności w miastach cechować będzie województwo mazowieckie (5,4%).

Na terenach wiejskich województwa łódzkiego przewiduje się stały lecz niewielki ubytek zaludnienia. W latach 2005-2030 liczba ludności wiejskiej zmniejszy się z 907,8 tys. do 883,7 tys., a więc o 24,1 tys., tj. o 2,7%. W pięciu innych województwach również spodziewać się można spadku liczby ludności wiejskiej, która w największym stopniu obniży się w województwie opolskim (o 12,6%). W pozostałych 10 województwach zaludnienie terenów wiejskich zwiększy się (najbardziej w pomorskim o 17,0%).

Stosunkowo mniejszy ubytek liczby mieszkańców wsi sprawi, iż w latach 2005-2030 udział ludności wiejskiej wśród ogółu mieszkańców województwa łódzkiego obniży się z 64,8% do 61,3%.

6. Przewidywane zmiany liczby ludności w powiatach województwa łódzkiego w latach 2005-2030

Na terenie województwa łódzkiego znajdują się trzy miasta na prawach powiatu (tzw. powiaty grodzkie): Łódź, Piotrków Trybunalski i Skierniewice oraz 21 powiatów zwanych ziemskimi.

Wśród powiatów grodzkich największą liczbą ludności wyróżnia się Łódź, której ludność stanowi 29,8% ogółu mieszkańców województwa i 46,0% ogółu ludności wiejskiej.

Z grona powiatów ziemskich – w siedmiu liczba ludności przekracza 100 tys. Pod względem liczby ludności największy jest powiat zgierski, a najmniejszy brzeziński.

Obszar województwa łódzkiego podzielony jest na trzy podregiony.

Podregion łódzki obejmuje powiaty: brzeziński, kutnowski, łaski, łęczycki, łódzki wschodni, pabianicki, poddębicki, sieradzki, wieluński, wierszowski, zduńskowski i zgierski.

Podregion piotrkowsko-skierniewicki tworzą powiaty: bełchatowski, łowicki, opoczyński, pajęczański, piotrkowski, radomszczański, rawski, skierniewicki i tomaszowski oraz miasta na prawach powiatu: Piotrków Trybunalski i Skierniewice.

Podregion m. Łódź tożsamy jest z Łodzią – miastem na prawach powiatu.

Prognoza liczby ludności według powiatów i podregionów na lata 2005-2030 przedstawiona jest w tabl. 3.

Tabl. 3. Prognoza ludności według powiatów w województwie łódzkim
Stan w dniu 31 XII

POWIATY PODREGIONY	2005	2010	2015	2020	2025	2030	Przyrosty (+) lub ubytki (-) w latach 2005-2030	
	w tysiącach						w %	
Brzeziński	30,5	30,0	29,6	29,2	28,8	28,2	-2,3	-7,5
Bełchatowski	112,7	113,6	114,6	115,3	114,8	113,0	+0,3	+0,3
Kutnowski	105,2	102,5	100,1	97,7	95,0	91,7	-13,5	-12,8
Łaski	50,8	50,1	49,6	49,0	48,2	47,2	-3,6	-7,1
Łęczycki	53,6	52,1	50,6	49,2	47,7	46,1	-7,5	-14,0
Łowicki	82,6	81,0	79,5	78,0	76,3	74,2	-8,4	-10,2
Łódzki Wschodni	63,5	64,7	65,9	67,0	67,7	67,6	+4,1	+6,5
Opoczyński	79,1	78,8	78,5	78,1	77,2	75,8	-3,3	-4,2
Pabianicki	119,1	117,6	115,9	114,0	111,4	108,0	-11,1	-9,3
Pajęczański	53,8	53,0	52,4	51,7	51,0	50,0	-3,8	-7,1
Piotrkowski	89,7	88,9	88,3	87,7	86,8	85,5	-4,2	-4,7
Poddębicki	42,3	41,3	40,4	39,8	39,1	38,2	-4,1	-9,7
Radomszczański	119,2	117,8	116,5	115,3	113,6	111,4	-7,8	-6,5
Rawski	49,5	48,8	48,0	47,2	46,3	45,1	-4,4	-8,9
Sieradzki	121,7	120,7	119,7	118,7	117,0	114,4	-7,3	-6,0
Skierniewicki	37,8	36,9	36,1	35,6	35,1	34,5	-3,3	-8,7
Tomaszowski	120,9	119,0	117,0	114,6	111,8	108,2	-12,7	-10,5
Wieluński	78,4	77,5	77,1	76,4	75,5	74,2	-4,2	-5,4
Wierszowski	42,5	42,4	42,4	42,6	42,6	42,3	-0,2	-0,5
Zduńskowski	67,9	67,6	67,3	66,7	65,6	64,0	-3,9	-5,7
Zgierski	159,2	158,1	156,8	155,0	152,3	148,3	-10,9	-6,8

Tabl. 3. Prognoza ludności według powiatów w województwie łódzkim (dok.)
Stan w dniu 31 XII

POWIATY PODREGIONY	2005	2010	2015	2020	2025	2030	Przyrosty (+) lub ubytki (-) w latach 2005-2030		
	w tysiącach							w %	
Miasta na prawach powiatu									
Łódź	768,9	738,8	708,0	675,8	641,7	605,1	-163,8	-21,3	
Piotrków Trybunalski	79,7	77,5	74,9	71,6	67,7	63,4	-16,3	-20,5	
Skierniewice	49,0	49,3	49,3	48,7	47,4	45,4	-3,6	-7,3	
Podregiony									
Łódzki	934,7	924,5	915,3	905,3	890,8	870,1	-64,6	-6,9	
Piotrkowsko-skierniewicki	874,0	864,5	855,2	843,8	828,0	806,6	-67,4	-7,7	
M. Łódź	768,9	738,8	708,0	675,8	641,7	605,1	-163,8	-21,3	

Źródło: Prognoza demograficzna na lata 2003-2030, GUS, Warszawa 2004.

Z grupy powiatów ziemskich tylko w dwu oczekiwać można przyrostu liczby ludności: niewielkiego w bełchatowskim i bardziej wyraźnego w łódzkim wschodnim. W obu tych powiatach w pierwszej połowie okresu objętego prognozą zaludnienie będzie rosło: w bełchatowskim do 2020 r., a w łódzkim wschodnim do 2025 r., a dopiero w ostatnich etapach prognozy wystąpi tu spadek liczby ludności.

Największe ubytki względne w liczbie ludności wystąpią w powiatach: łęczyckim, kutnowskim, tomaszowskim i łowickim.

We wszystkich powiatach grodzkich przewidywany jest spadek liczby ludności: najmniejszy w Skierniewicach, największy w Łodzi.

W Łodzi liczba ludności będzie nieustannie malała i w latach 2005-2030 zmniejszy się o 21,3%. W pozostałych czterech największych miastach w Polsce ubytki w liczbie ludności w tym okresie wyniosą:

Warszawa	-	9,2%,
Wrocław	-	14,1%,
Kraków	-	14,4%,
Poznań	-	15,3%.

Jeśli założenia prognozy sprawdzą się, w 2007 r. Kraków wyprzedzi Łódź pod względem liczby mieszkańców.

7. Zmiany liczby ludności w typologicznych grupach wieku

Zmiany w liczebnej obsadzie poszczególnych grup wieku zależą od tego, jakie generacje w przyszłości je wypełnią. Po II wojnie światowej liczebności urodzeń w różnych okresach wykazywały silne wahania. Bezpośrednio po wojnie, do końca lat 50-tych, występował w Polsce tzw. wyż demograficzny, którego wyrazem była duża liczba i natężenie urodzeń. W połowie lat 50-tych liczba urodzeń sięgała 800 tys. (maksimum w roku 1955 – 793,8 tys.).

W latach sześćdziesiątych liczba urodzeń spadała utrzymując się na poziomie niższym od 600 tys. (minimum w 1967 r. – 521,8 tys.), więc wystąpił wówczas niż urodzeń.

Z początkiem lat 70-tych urodzenia zwiększały się, i w latach 1982-1984 ich liczba przekroczyła 700 tys. (maksimum w 1983 r. – 723,6 tys.). Można więc twierdzić, że wystąpił wówczas drugi po wojnie wyż urodzeń. Było to echo wyżu demograficznego z lat 50-tych, bowiem generacje kobiet urodzonych w tamtym okresie weszły w wiek największej rozrodczości właśnie w latach 1975-1985 i stąd tak duża wówczas liczba urodzeń.

Od połowy lat 80-tych liczba urodzeń ponownie zaczęła się zmniejszać, w 1988 r. poniżej 600 tys., a w 1993 r. obniża się do 494,3 tys. Proces ten wiąże się między innymi z wkraczaniem wówczas w wiek największej rozrodczości liczebnie małych generacji kobiet urodzonych w okresie niżu demograficznego lat 60-tych.

W następnych latach liczba kobiet w wieku największej płodności nieprzerwanie rośnie, bowiem grupę tę stopniowo tworzą generacje drugiego wyżu demograficznego. Jednak natężenie płodności tych kobiet drastycznie maleje: w latach 1990-2002 liczba urodzeń przypadająca na 1000 kobiet w wieku 20-24 lata zmniejszyła się ze 165 do 68, a dla kobiet w wieku 25-29 lat współczynnik płodności obniżył się ze 121 do 89. Warto zauważyć, że maksimum płodności przesunęło się z wieku 20-24 lata do grupy 25-29 lat, co świadczy o opóźnianiu wieku rodzenia pierwszego dziecka. Tak więc mimo stale rosnącej liczby potencjalnych matek, nieprzerwanie spadała liczba urodzeń (w 2002 r. – 353,8 tys.).

Odnutowany w przeszłości przemienny układ wyżów i niżów demograficznych, tak w skali Polski jak i w województwie łódzkim, będzie w przyszłości wpływał na zmiany w strukturze ludności według wieku.

Przewidywane zmiany w strukturze mieszkańców województwa łódzkiego według wieku w latach 2005-2030 opisane zostaną – generalnie rzecz ujmując – przy zastosowaniu **ekonomicznego kryterium podziału** ogółu ludności na trzy grupy:

- ludność w wieku przedprodukcyjnym (0-17 lat),
- ludność w wieku produkcyjnym (mężczyźni 18-64 lata, kobiety 18-59 lat),
- ludność w wieku poprodukcyjnym (mężczyźni 65 lat i więcej, kobiety 60 lat i więcej).

Dodatkowo wśród dzieci i młodzieży wydzielone zostaną tzw. **edukacyjne grupy wieku** obejmujące osoby w wieku: żłobkowym i przedszkolnym, uczęszczania do szkół

podstawowych i ponadpodstawowych oraz wyższych. *Szczegółowe wyniki prognozy zmian w liczbie mężczyzn i kobiet w wymienionych grupach wieku, w miastach i na wsi, prezentuje tablica 18.*

7.1 Zmiany liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym (0-17 lat)

Przewidywane zmiany w liczebnościach dzieci i młodzieży do lat 17 opisują liczby i wskaźniki zawarte w tabl. 4.

Tabl. 4. Ludność w wieku przedprodukcyjnym 0-17 lat

LATA	Liczba ludności	Przyrosty do roku poprzedniego	
	w tysiącach		w %
2005	484,6	.	.
2010	419,6	-65,0	-13,4
2015	383,1	-36,5	-8,7
2020	366,5	-16,6	-4,3
2025	346,0	-20,5	-5,6
2030	316,6	-29,4	-8,5

W latach 2005-2030 liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym na obszarze województwa łódzkiego zmniejszy się o 168,0 tys., tj. o 34,7% (w miastach o 39,1%, na wsi o 28,3%). Największy spadek liczebności wystąpi w latach 2005-2010, ponieważ osoby w opisywanej grupie wieku wywodzić się będą z trwającego od początku lat 90-tych niżu urodzeń. W następnych dwóch pięcioleciach ubytki w liczebnościach dzieci i młodzieży będą malały w związku z przewidywaną na lata 2006-2015 stabilizacją liczby urodzeń. Ponowny wzrost ubytków w latach 2020-2025 i 2025-2030 będzie efektem malejącej liczby urodzeń w latach 2016-2030.

Udział osób w wieku przedprodukcyjnym wśród ogółu mieszkańców województwa łódzkiego spadnie z 18,8% w 2005 r. do 13,9% w roku 2030.

7.2 Zmiany liczby dzieci w wieku 0-2 lata

W latach 2005-2030 liczba dzieci w wieku „żłobkowym” (por. tabl. 5) obniży się o 21,8 tys., tj. o 34,0% (w miastach o 41,1%, na wsi o 23,5%).

Tabl. 5. Dzieci w wieku 0-2 lata

LATA	Liczba dzieci	Przyrosty do roku poprzedniego	
	w tysiącach		w %
2005	64,2	.	.
2010	61,5	-2,7	-4,2
2015	61,5	-	-
2020	57,4	-4,1	-6,7
2025	49,5	-7,9	-13,8
2030	42,4	-7,1	-14,3

Stabilizacja liczby urodzeń przewidywana na lata 2006-2015 pociągnie za sobą niewielki ubytek liczby dzieci w wieku 0-2 lata w pierwszym pięcioleciu i niezmienny jej poziom w latach 2010-2015. Wraz ze spadkiem liczby urodzeń w następnych latach prognozy, obniżyć się będzie liczebność omawianej grupy dzieci. W latach 2020-2030 rozmiary ubytku wyniosą 15,0 tys., co oznacza spadek liczebności o 26,1%.

Udział dzieci w wieku 0-2 lata wśród ogółu ludności województwa łódzkiego zmniejszy się w latach 2005-2030 z 2,5% do 1,9%.

7.3 Zmiany liczby dzieci w wieku 3-6 lat

Oczekiwane zmiany liczby dzieci w wieku „przedszkolnym” przedstawione są w tabl. 6.

Tabl. 6. Dzieci w wieku 3-6 lat

LATA	Liczba dzieci	Przyrosty do roku poprzedniego	
	w tysiącach		w %
2005	90,3	.	.
2010	84,2	-6,1	-6,8
2015	81,6	-2,6	-3,1
2020	81,0	-0,6	-0,7
2025	73,5	-7,5	-9,3
2030	62,9	-10,6	-14,4

W latach 2005-2030 liczba dzieci w wieku „przedszkolnym” zmniejszy się o 27,4 tys., tj. o 30,3% (w miastach o 36,8%, na wsi o 21,2%), a ich udział w ogólnym zaludnieniu województwa łódzkiego obniży się z 3,5% do 2,8%.

Do roku 2020, równoległe z oczekiwaną stabilizacją liczby urodzeń, zbiorowość dzieci w wieku przedszkolnym zmniejszy się o 9,3 tys., a więc o 10,3%. Wraz ze spadkiem liczby

urodzeń po 2015 r., spodziewać się należy zmniejszenia opisywanej subpopulacji w okresie 2020-2030 o 18,1 tys., tj. o 22,3%.

7.4 Zmiany liczby dzieci w wieku 7-12 lat

Tabl. 7. Dzieci w wieku 7-12 lat

LATA	Liczba dzieci	Przyrosty do roku poprzedniego	
	w tysiącach		w %
2005	162,5	.	.
2010	135,7	-26,8	-16,5
2015	126,5	-9,2	-6,8
2020	122,7	-3,8	-3,0
2025	120,9	-1,8	-1,5
2030	110,2	-10,7	-8,9

W skali perspektywicznego dwudziestopięcioletnia liczba dzieci w wieku uczęszczania do szkół podstawowych (por. tabl. 7) zmniejszy się prawdopodobnie o 52,3 tys., a więc o 32,2% (w miastach o 35,5%, na wsi o 27,9%).

Nieustanne zmniejszanie się liczby urodzeń w latach 90-tych spowoduje relatywnie duży ubytek liczebności dzieci w wieku 7-12 lat w pięcioleciu 2005-2010. Przewidywana stabilizacja liczby urodzeń po 2005 r. przyniesie w efekcie osłabienie ubytków do 2025 r., ale ponowny niż urodzeń po 2020 r. wpłynie na znaczne obniżenie się zbiorowości dzieci w wieku uczęszczania do szkół podstawowych w okresie 2025-2030.

W latach 2005-2030 udział dzieci w grupie wieku 7-12 lat w ogólnej liczbie ludności w województwie łódzkim zmniejszy się z 6,3% do 4,8%.

7.5 Zmiany liczby dzieci w wieku 13-15 lat

Obraz zmian w liczebnościach dzieci w wieku uczęszczania do gimnazjów kreślą dane zawarte w tabl. 8.

Tabl. 8. Dzieci w wieku 13-15 lat

LATA	Liczba dzieci	Przyrosty do roku poprzedniego	
	w tysiącach		w %
2005	98,8	.	.
2010	79,1	-19,7	-19,9
2015	66,6	-12,5	-15,8

Tabl. 8. Dzieci w wieku 13-15 lat (dok.)

LATA	Liczba dzieci	Przyrosty do roku poprzedniego	
	w tysiącach		w %
2020	62,7	-3,9	-5,9
2025	61,1	-1,6	-2,6
2030	60,4	-0,7	-1,1

Niż urodzeń z lat 90-tych wpłynie na znaczne obniżenie się liczby dzieci w wieku 13-15 lat w latach 2005-2015. W wymienionym dziesięcioleciu zmniejszy się ona o 32,2 tys., tj. o 32,6%. Oczekiwana stabilizacja liczby urodzeń znacznie osłabi ubytki w liczebnościach badanej zbiorowości, której rozmiary w latach 2015-2030 zmniejszą się o 6,2 tys., tj. o 9,3%.

Ogółem w latach 2005-2030 liczba dzieci w wieku uczęszczania do gimnazjów zmniejszy się o 38,4 tys., a więc o 38,9% (w miastach o 41,6%, na wsi o 35,0%), a ich udział w ogólnej liczbie ludności obniży się z 3,8% do 2,6%.

Warto podkreślić, że prognozowane liczebności tych dzieci do roku 2010 są przesądzone przez fakt, że rozmiary wchodzących w ich skład generacji były w momencie konstrukcji prognozy znane (osoby urodzone w latach 1990-1997). Wiarygodność prognozy na następne lata będzie uzależniona od trafności hipotez w zakresie przyszłej liczby urodzeń.

7.6 Zmiany liczby młodzieży w wieku 16-18 lat

Szeregi młodzieży w wieku uczęszczania do szkół średnich ukształtują się w przyszłości zgodnie z danymi zamieszczonymi w tabl. 9.

Tabl. 9. Młodzież w wieku 16-18 lat

LATA	Liczba młodzieży	Przyrosty do roku poprzedniego	
	w tysiącach		w %
2005	104,5	.	.
2010	90,2	-14,3	-13,7
2015	71,8	-18,4	-20,4
2020	64,5	-7,3	-10,2
2025	61,7	-2,8	-4,3
2030	61,2	-0,5	-0,8

Niż urodzeń z lat 90-tych i początku bieżącego dziesięciolecia spowoduje zmniejszenie liczby osób w wieku 16-18 lat w latach 2005-2020 o 40,0 tys., tj. o 38,3%. Przewidywane zahamowanie spadku urodzeń po roku 2005 wpłynie na stabilizację liczby osób w omawianej

grupie wieku w latach 2025-2030. W ostatnim dziesięcioleciu prognozy, a więc w latach 2020-2030 rozpatrywana zbiorowość zmniejszy się tylko o 3,3 tys., tj. o 5,1%.

Należy zauważyć, że rozmiary badanej grupy osób do roku 2015 są wysoce prawdopodobne, bowiem liczebności tworzących ją generacji były w momencie wyjściowym prognozy znane (osoby urodzone w latach 1987-1999).

Ogółem w latach 2005-2030 liczba młodzieży w wieku uczęszczania do szkół średnich zmniejszy się o 43,3 tys., a więc o 41,4% (w miastach o 44,5%, na wsi o 34,8%), a ich udział wśród ogółu mieszkańców województwa łódzkiego obniży się wówczas z 4,1% do 2,7%.

7.7 Zmiany liczby młodzieży w wieku 19-24 lata

Młodzież w tym wieku odgrywa ważną rolę w życiu społeczno-gospodarczym. Są to osoby, z których większość poszukiwać będzie pracy lub kontynuować naukę w szkołach policealnych i wyższych. Wielu młodych ludzi właśnie w tym wieku wchodzi w związki małżeńskie oraz tworzy gospodarstwa domowe i w związku z tym poszukuje mieszkań. Z demograficznego punktu widzenia ważne jest, że kobiety w tym wieku cechują się relatywnie wysoką płodnością, a więc ich liczebność istotnie wpływa na liczbę urodzeń.

Tabl. 10. Młodzież w wieku 19-24 lata

LATA	Liczba młodzieży	Przyrosty do roku poprzedniego	
	w tysiącach		w %
2005	247,5	.	.
2010	208,0	-39,5	-16,0
2015	176,1	-31,9	-15,3
2020	142,1	-34,0	-19,3
2025	127,2	-14,9	-10,5
2030	122,2	-5,0	-3,9

W 2005 r. liczba młodzieży w wieku 19-24 lata ukształtuje się na bardzo wysokim poziomie około 250 tys. (por. tabl. 10) bowiem grupę tę wypełniać będą generacje drugiego powojennego wyżu urodzeń (osoby urodzone w latach 1981-1986). Wkraczanie do tej zbiorowości niżej urodzeń z ostatnich kilkunastu lat spowoduje duży spadek jej liczebności w latach 2005-2020 (o 105,4 tys., tj. o 42,6%). W latach 2025-2030 ustabilizuje się na poziomie nie przekraczającym 130 tys.

Pomiędzy skrajnymi latami okresu 2005-2030 liczebność młodzieży w wieku 19-24 lata zmniejszy się o 125,3 tys., a więc o 50,6% (w miastach o 55,7%, na wsi o 41,0%).

Udział tej grupy wśród ogółu mieszkańców województwa łódzkiego spadnie w tym okresie z 9,6% do 5,4%. Warto podkreślić, że przedstawione liczebności młodzieży w wieku 19-24 lata są wysoce wiarygodne do 2020 r., bowiem rozmiary generacji, które je będą wówczas tworzyć były w momencie konstrukcji prognozy znane.

7.8 Zmiany w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (mężczyźni 18-64 lata, kobiety 18-59 lat)

Ludność w wieku produkcyjnym (w wieku zdolności do pracy) określa potencjalne zasoby pracy, stąd też analiza zmian w jej liczbie i strukturze dostarcza przesłanek do odpowiedzi na pytanie: czy przewidywane w perspektywie przemiany demograficzne wpłynąć będą stymulująco bądź hamująco na podaż siły roboczej^{8/}.

Tabl. 11. Ludność w wieku produkcyjnym (mężczyźni 18-64 lata, kobiety 18-59 lat)

LATA	Liczba ludności		Przyrosty do roku poprzedniego	
	w tysiącach		w %	
2005	1648,4	.	.	.
2010	1629,8	-18,6	-1,1	-1,1
2015	1549,0	-80,8	-5,0	-5,0
2020	1447,1	-101,9	-6,6	-6,6
2025	1368,4	-78,7	-5,4	-5,4
2030	1309,7	-58,7	-4,3	-4,3

W roku 2005 liczba ludności w wieku produkcyjnym osiągnie wysoki poziom, bowiem jej najmłodszą grupę wypełniać będą generacje urodzone w okresie drugiego po wojnie wyżu urodzeń. W następnych pięcioleciach potencjalne zasoby pracy będą się kurczyć, szczególnie dynamicznie w latach 2015-2020, ponieważ w tym pięcioleciu z grona ludności w wieku produkcyjnym przechodzić będą do grupy wieku poprodukcyjnego „duże” generacje urodzone w szczytowych latach pierwszego powojennego wyżu demograficznego, a napływać będą „szczupłe” roczniki młodzieży urodzonej w latach 1997-2002.

W całym okresie objętym prognozą liczba ludności w wieku produkcyjnym w województwie łódzkim zmniejszy się o 338,7 tys., tj. o 20,5% (w miastach o 28,7%, na wsi o 4,0%), a jej udział obniży się z 64,0% do 57,4% ogółu mieszkańców.

8/ Por. B. Nowakowska, W. Obraniak, „Czynnik demograficzny a rynek pracy w Polsce w perspektywie roku 2010”, Prace Instytutu Ekonometrii i Statystyki UŁ, Łódź 1993.

Ludność w wieku produkcyjnym podzielić można na dwie grupy:

- ludność w wieku mobilnym (18-44 lata mężczyźni i kobiety),
- ludność w wieku niemobilnym (45-64 lata mężczyźni, 45-59 lat kobiety).

Osoby znajdujące się w pierwszej z wymienionych grup cechuje skłonność do zmiany miejsca pracy, ruchliwość przestrzenna (migracje) i rosnąca wraz z wiekiem aktywność zawodowa. Grupa niemobilna jest bardziej ustabilizowana pod względem ruchliwości zawodowej i przestrzennej, a jej aktywność zawodowa maleje w miarę zbliżania się do wieku emerytalnego.

Zmiany w liczbie ludności w mobilnej grupie wieku produkcyjnego przedstawione są w tabl. 12.

Tabl. 12. Ludność w mobilnej grupie wieku produkcyjnego (18-44 lata)

LATA	Liczba ludności	Przyrosty do roku poprzedniego	
	w tysiącach		w %
2005	988,1	.	.
2010	982,7	-5,4	-0,5
2015	957,5	-25,2	-2,6
2020	886,4	-71,1	-7,4
2025	788,6	-97,8	-11,0
2030	683,9	-104,7	-13,3

W całym okresie prognozy obserwować będziemy zmniejszanie się liczebności mobilnej grupy wieku produkcyjnego. Głównym czynnikiem tego zjawiska będzie wymiana generacji wchodzących w skład tej grupy. W najbliższych latach zaczną do niej napływać coraz to mniejsze liczebnie generacje niżu demograficznego z lat 90-tych, a z drugiej strony w ostatnim dziesięcioleciu okresu perspektywicznego opuszczają tę grupę (przechodząc w wiek niemobilny) liczebnie duże roczniki drugiego powojennego wyżu urodzeń.

W latach 2005-2030 liczba ludności w mobilnej grupie wieku produkcyjnego zmniejszy się o 304,2 tys., tj. o 30,8% (w miastach o 38,8%, na wsi o 15,6%).

Tabl. 13. Ludność w niemobilnej grupie wieku produkcyjnego (45-64 lata mężczyźni, 45-59 lat kobiety)

LATA	Liczba ludności	Przyrosty do roku poprzedniego	
	w tysiącach		w %
2005	660,3	.	.
2010	647,0	-13,3	-2,0
2015	591,5	-55,5	-8,6

Tabl. 13. Ludność w niemobilnej grupie wieku produkcyjnego (45-64 lata mężczyźni, 45-59 lat kobiety) (dok.)

LATA	Liczba ludności	Przyrosty do roku poprzedniego	
	w tysiącach		w %
2020	560,7	-30,8	-5,2
2025	579,8	+19,1	+3,4
2030	625,8	+46,0	+7,9

Ludność w niemobilnej grupie wieku produkcyjnego zmniejszy się w latach 2005-2020 o 99,6 tys., tj. o 15,1% (por. tabl. 13). W tym okresie napływać będą do niej generacje niżowe, urodzone w latach 60-tych i na początku 70-tych, natomiast w wiek poprodukcyjny wchodzić będą roczniki pierwszego powojennego wyżu urodzeń. W latach 2020-2030 w wiek niemobilny wchodzić będą generacje wyżu urodzeń z lat 1975-1985 i w rezultacie liczba ludności w niemobilnej grupie wieku produkcyjnego powiększy się o 65,1 tys., a więc o 9,9%.

W latach 2005-2030 ludność w niemobilnej grupie wieku produkcyjnego zmniejszy się o 34,5 tys., tj. o 5,2% (w miastach spadek o 14,5%, na wsi wzrost liczebności o 15,9%).

Jednocześnie oczekiwać można procesu starzenia się ludności w wieku produkcyjnym, czego wyrazem będzie wzrost udziału grupy niemobilnej z 40,1% do 47,8% ogółu osób w wieku zdolności do pracy.

7.9 Zmiany w liczbie ludności w wieku poprodukcyjnym (mężczyźni 65 lat i więcej, kobiety 60 lat i więcej)

Od wielu lat obserwowaliśmy nieustanny wzrost liczebności osób w starszym wieku prowadzący do tzw. procesu starzenia się ludności (wzrost liczby i udziału osób w starszym wieku wśród ogółu ludności).

Dane zawarte w tabl. 14 wskazują, że w okresie perspektywicznym obserwować będziemy dalsze postępy tego procesu w województwie łódzkim.

Tabl. 14. Ludność w wieku poprodukcyjnym

LATA	Liczba ludności	Przyrosty do roku poprzedniego	
	w tysiącach		w %
2005	444,7	.	.
2010	478,4	+33,7	+7,6

Tabl. 14. Ludność w wieku poprodukcyjnym (dok.)

LATA	Liczba ludności	Przyrosty do roku poprzedniego	
	w tysiącach		w %
2015	546,3	+67,9	+14,2
2020	611,2	+64,9	+11,9
2025	646,2	+35,0	+5,7
2030	655,5	+9,3	+1,4

Po roku 2005 do grupy osób w wieku emerytalnym napływać będą liczebnie „obfite” generacje osób urodzonych w latach 1946-1960, a więc w okresie pierwszego powojennego wyżu urodzeń. Najpierw dotyczyć to będzie kobiet osiągających wiek 60 lat, a następnie mężczyzn, dla których progiem wieku poprodukcyjnego jest 65 rok życia. Szczyt przyrostu przypadnie na lata 2010-2020, kiedy liczba osób w wieku emerytalnym zwiększy się o 132,8 tys., tj. o 27,8%.

Po roku 2020 do wieku poprodukcyjnego wkraczać będą coraz to mniejsze roczniki niżu urodzeń z lat 60-tych. W rezultacie stale zmniejszać się będą przyrosty liczby osób w omawianej grupie wieku.

W ciągu całego okresu 2005-2030 liczba ludności w wieku poprodukcyjnym w województwie łódzkim wzrośnie o 210,8 tys., a więc o 47,4% (w miastach o 56,0%, na wsi o 32,8%).

Równoległe z dynamicznie rosnącą liczbą osób w wieku poprodukcyjnym w jeszcze większym tempie wzrastać będzie w województwie łódzkim populacja osób bardzo starych, w wieku 80 lat i więcej. W roku 2005 ich liczebność ukształtuje się na poziomie 85,1 tys., a w roku 2030 zwiększy się do 147,0 tys., a więc o 72,7%. Niemal pięciokrotnie powiększy się w tym okresie liczba osób w wieku 100 lat i więcej, ze 129 do 622 (55 mężczyzn i 567 kobiet).

Warto podkreślić, że „... zbliżający się wyż demograficzny ludzi starych charakteryzuje się mniejszą liczbą dzieci niż wcześniejsze generacje, a ponadto więcej kobiet w wieku produkcyjnym jest i będzie aktywnych zawodowo, ograniczając możliwości opieki nad bardzo starymi i niepełnosprawnymi członkami rodziny. Nakazem chwili staje się umacnianie w społeczeństwie poczucia międzygeneracyjnej odpowiedzialności za ludzi starych, ale rola społecznej odpowiedzialności za ich los będzie prawdopodobnie rosła”^{9/}.

9/ J. Z. Holzer, R. Serek, Sytuacja demograficzna świata i Polski w okresie do 2020 r., w: Strategia rozwoju Polski do roku 2020, Tom I, Komitet Prognoz „Polska 2000 Plus”, Warszawa 2000, s. 43.

7.10 Syntetyczny obraz zmian w strukturze ludności województwa łódzkiego według wieku w latach 2005-2030

Ludność w wieku p r z e d p r o d u k c y j n y m zmniejszy się w latach 2005-2030 o 34,7%, a jej udział wśród ogółu mieszkańców województwa łódzkiego spadnie z 18,8% do 13,9% (por. tabl. 15).

Tabl. 15. Zmiany w liczbie i strukturze ludności województwa łódzkiego według ekonomicznych grup wieku

LATA	Ludność			
	ogółem	w wieku		
		przedprodukcyjnym	produkcyjnym	poprodukcyjnym
W TYSIĄCACH				
2005	2577,6	484,6	1648,4	444,7
2010	2527,8	419,6	1629,8	478,4
2015	2478,5	383,1	1549,0	546,3
2020	2424,8	366,5	1447,1	611,2
2025	2360,6	346,0	1368,4	646,2
2030	2281,8	316,6	1309,7	655,5
INDEKSY DYNAMIKI (rok 2005=100)				
2005	100,0	100,0	100,0	100,0
2010	98,1	86,6	98,9	107,6
2015	96,2	79,1	94,0	122,8
2020	94,1	75,6	87,8	137,4
2025	91,6	71,4	83,0	145,3
2030	88,5	65,3	79,5	147,4
WSKAŹNIKI STRUKTURY W %				
2005	100,0	18,8	64,0	17,2
2010	100,0	16,6	64,5	18,9
2015	100,0	15,5	62,5	22,0
2020	100,0	15,1	59,7	25,2
2025	100,0	14,6	58,0	27,4
2030	100,0	13,9	57,4	28,7

Na początku tego okresu łódzkie wraz ze śląskim (identyczne udziały) wyróżniać się będą najniższym odsetkiem dzieci i młodzieży w wieku 0-17 lat. W roku 2030 niewiele niższe niż w łódzkim udziały tej grupy osób cechować będą trzy województwa: śląskie (13,5%), dolnośląskie (13,6%) oraz opolskie (13,8%).

Liczba ludności w wieku p r o d u k c y j n y m obniży się w okresie objętym prognozą o 20,5%, a jej udział w ogólnej liczbie ludności zmniejszy się z 64,0% do 57,4%. W roku 2005 wyższym odsetkiem osób w tym wieku cechować się będzie 9 województw (maksimum dolnośląskie 65,6%), a niższym 6 województw (minimum podlaskie 61,7%). W roku 2030 nieco mniejszy niż w łódzkim odsetek ludności w wieku produkcyjnym oczekiwany jest w śląskim (57,2%), w pozostałych województwach będzie on wyższy (maksimum wielkopolskie 59,3%).

Ludność w wieku p o p r o d u k c y j n y m to jedyna grupa mieszkańców województwa łódzkiego, której liczebność w latach 2005-2030 zwiększy się, i to znacznie, bo aż o 47,4%, a jej udział wśród ogółu ludności wzrośnie z 17,2% do 28,7%. Pod tym względem łódzkie w 2030 r. wyróżniać się będzie największym stopniem zaawansowania procesu starzenia się ludności. W roku 2030 większy odsetek osób w wieku poprodukcyjnym oczekiwany jest tylko w województwie śląskim (29,3%).

W efekcie zróżnicowanych przekształceń w liczbie ludności trzech ekonomicznych grup wieku oczekiwać można w przyszłości następujących zmian w poziomie w s p ó ł c z y n - n i k ó w o b c i ą ż e n i a d e m o g r a f i c z n e g o:

- liczba osób w wieku przedprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym zmniejszy się z 29 w roku 2005 do 24 w 2030 r.,
- liczba osób w wieku poprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym wzrośnie z 27 do 50,
- sumaryczny współczynnik obciążenia demograficznego, informujący ile osób w wieku nieprodukcyjnym (przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym łącznie) przypada na 100 osób w wieku produkcyjnym, wzrośnie z 56 w 2005 r. do 74 w roku 2030.

7.11 Zmiany w strukturze według wieku ludności w powiatach i podregionach województwa łódzkiego w latach 2005-2030

Ludność w wieku p r z e d p r o d u k c y j n y m w okresie prognozy we wszystkich powiatach ziemskich na obszarze województwa łódzkiego zmniejszy się (por. tabl. 17). Relatywnie najmniejsze ubytki (do 30%) oczekiwane są w powiatach: łódzkim wschodnim – 23,8% (minimum), wierszowskim – 25,8% i opoczyńskim – 29,7%, natomiast największe (powyżej 35%) wystąpią w powiatach: kutnowskim – 37,8% (maksimum), łęczyckim – 36,4% i brzezińskim – 36,1%.

Tabl. 16. Prognoza ludności w ekonomicznych grupach wieku w powiatach i podregionach województwa łódzkiego
Stan w dniu 31 XII

POWIATY PODREGIONY	Ludność w wieku						Przyrosty (+) lub ubytki (-) w latach 2005-2030		
	przedprodukcyjnym		produkcyjnym		poprodukcyjnym		przed- produkcyjny	produkcyjny	poprodukcyjny
	2005	2030	2005	2030	2005	2030			
	w tysiącach						w %		
Brzeziński	6,1	3,9	19,3	16,4	5,1	7,9	-36,1	-15,0	+54,9
Bełchatowski	24,3	16,8	75,2	65,6	13,2	30,6	-30,9	-12,8	+131,8
Kutnowski	20,1	12,5	67,2	51,4	17,9	27,8	-37,8	-23,5	+55,3
Łaski	10,6	7,0	31,9	27,5	8,3	12,7	-34,0	-13,8	+53,0
Łęczycki	11,0	7,0	32,6	26,6	10,0	12,5	-36,4	-18,4	+25,0
Łowicki	17,1	11,5	51,2	42,8	14,3	19,9	-32,7	-16,4	+39,2
Łódzki Wschodni	12,6	9,6	41,0	39,7	9,9	18,3	-23,8	-3,2	+84,8
Opoczyński	18,5	13,0	47,7	44,1	12,9	18,7	-29,7	-7,5	+45,0
Pabianicki	20,9	13,6	77,1	62,1	21,1	32,3	-34,9	-19,5	+53,1
Pajęczański	11,8	7,9	32,5	29,2	9,5	12,9	-33,1	-10,2	+35,8
Piotrkowski	20,4	13,9	53,8	50,6	15,5	21,0	-31,9	-5,9	+35,5
Poddębicki	8,6	5,7	25,9	22,0	7,8	10,5	-33,7	-15,1	+34,6
Radomszczański	25,3	17,5	73,4	64,6	20,5	29,3	-30,8	-12,0	+42,9
Rawski	10,9	7,5	30,7	25,8	7,9	11,8	-31,2	-16,0	+49,4
Sieradzki	27,1	18,1	75,1	65,9	19,5	30,4	-33,2	-12,3	+55,9
Skierniewicki	8,4	5,8	22,1	20,2	7,3	8,5	-30,1	-8,6	+16,4
Tomaszowski	24,5	16,0	76,2	62,6	20,2	29,6	-34,7	-17,8	+46,5
Wieluński	17,1	11,8	48,2	42,9	13,1	19,5	-31,0	-11,0	+48,9
Wieruszowski	9,7	7,2	26,3	25,0	6,5	10,1	-25,8	-4,9	+55,4
Zduńskowolski	14,2	9,4	43,4	37,2	10,3	17,4	-33,8	-14,3	+68,9
Zgierski	29,7	19,9	103,2	85,7	26,3	42,7	-33,0	-17,0	+62,4
Miasta na prawach powiatu									
Łódź	111,3	66,8	508,7	339,9	148,9	198,4	-40,0	-33,2	+33,2
Piotrków Trybunalski	14,8	8,1	52,7	35,8	12,2	19,5	-45,3	-32,1	+59,8
Skierniewice	9,5	6,1	32,9	25,9	6,6	13,4	-35,8	-21,3	+103,0
Podregiony									
Łódzki	187,7	125,6	591,2	502,5	155,8	242,0	-33,1	-15,0	+55,3
Piotrkowsko-skierniewicki	185,6	124,2	548,5	467,3	139,9	215,1	-33,1	-14,8	+53,8
M. Łódź	111,3	66,8	508,7	339,9	148,9	198,4	-40,0	-33,2	+33,2

Źródło: Prognoza demograficzna na lata 2003-2030, GUS, Warszawa 2004.

Tabl. 17. Zmiany w strukturze ludności według ekonomicznych grup wieku w powiatach i podregionach województwa łódzkiego

POWIATY PODREGIONY	% ludności w wieku					
	przedprodukcyjnym		produkcyjnym		poprodukcyjnym	
	2005	2030	2005	2030	2005	2030
Brzeziński	20,0	13,8	63,3	58,2	16,7	28,0
Bełchatowski	21,6	14,9	66,7	58,0	11,7	27,1
Kutnowski	19,1	13,6	63,9	56,1	17,0	30,3
Łaski	20,9	14,8	62,8	58,3	16,3	26,9
Łęczycki	20,5	15,2	60,8	57,7	18,7	27,1
Łowicki	20,7	15,5	62,0	57,7	17,3	26,8
Łódzki Wschodni	19,8	14,2	64,6	58,7	15,6	27,1
Opoczyński	23,4	17,1	60,3	58,2	16,3	24,7
Pabianicki	17,6	12,6	64,7	57,5	17,7	29,9
Pajęczański	21,9	15,8	60,4	58,4	17,7	25,8
Piotrkowski	22,7	16,3	60,0	59,2	17,3	24,5
Poddębicki	20,3	14,9	61,2	57,6	18,5	27,5
Radomszczański	21,2	15,7	61,6	58,0	17,2	26,3
Rawski	22,0	16,6	62,0	57,2	16,0	26,2
Sieradzki	22,3	15,8	61,7	57,6	16,0	26,6
Skierniewicki	22,2	16,8	58,5	58,6	19,3	24,6
Tomaszowski	20,3	14,8	63,0	57,9	16,7	27,3
Wieluński	21,8	15,9	61,5	57,8	16,7	26,3
Wieruszowski	22,8	17,0	61,9	59,1	15,3	23,9
Zduńskowolski	20,9	14,7	63,9	58,1	15,2	27,2
Zgierski	18,7	13,4	64,8	57,8	16,5	28,8
Miasta na prawach powiatu						
Łódź	14,5	11,0	66,1	56,2	19,4	32,8
Piotrków Trybunalski	18,6	12,8	66,1	56,5	15,3	30,7
Skierniewice	19,4	13,4	67,1	57,1	13,5	29,5
Podregiony						
Łódzki	20,1	14,4	63,2	57,8	16,7	27,8
Piotrkowsko-skierniewicki	21,2	15,4	62,8	57,9	16,0	26,7
M. Łódź	14,5	11,0	66,1	56,2	19,4	32,8

Powiaty grodzkie wyróżniać się będą dużym ubytkiem osób w wieku 0-17 lat, w granicach od 35,8% – Skierniewice, do 45,3% – Piotrków Trybunalski.

Z podregionów największy ubytek wystąpi w m. Łodzi – 40,0%, natomiast w podregionach łódzkim i piotrkowsko-skierniewickim będzie on identyczny – na poziomie 33,1%.

W 2005 r. najmniejszymi udziałami osób w wieku przedprodukcyjnym (poniżej 20%) cechować się będą powiaty: pabianicki (17,6% – minimum), zgierski, kutnowski i łódzki wschodni (por. tabl. 17). Maksymalnym udziałem wyróżni się powiat opoczyński (23,4%). W 2030 r. we wszystkich powiatach odsetek osób w tym wieku będzie niższy od 20%. Najniższe udziały (do 14%) odnotujemy w powiatach: pabianickim (12,6% – minimum), zgierskim, kutnowskim i brzezińskim, a największe w opoczyńskim (17,1% - maksimum) i wieruszowskim (17,0%).

Z powiatów grodzkich na uwagę zasługuje sytuacja w Łodzi, gdzie w 2030 r. odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym wśród ogółu mieszkańców zmniejszy się do skrajnie niskiego poziomu 11,0%. W pozostałych czterech największych miastach będzie on wówczas wynosił: Wrocław 11,2%, Poznań 11,6%, Warszawa 11,7% i Kraków 11,9%.

Obserwując sytuację w podregionach ponownie notujemy skrajnie niski poziom wskaźników w Łodzi. W pozostałych dwóch podregionach odsetki osób w wieku przedprodukcyjnym będą podobne.

Ludność w wieku p r o d u k c y j n y m zmniejszy się w latach 2005-2030 we wszystkich powiatach ziemskich, przy czym w największym stopniu w powiecie kutnowskim (o 23,5%, a więc maksymalnie) i następnie w pabianickim, łączyckim, tomaszowskim i zgierskim.

W pięciu powiatach ubytek będzie mniejszy od 10%: łódzki wschodni (3,2% - minimum), wieruszowski, piotrkowski, opoczyński i skierniewicki.

Z powiatów grodzkich relatywnie największy spadek liczby ludności w wieku produkcyjnym oczekiwany jest w Łodzi i Piotrkowie Trybunalskim, a znacznie mniejszy w Skierniewicach.

W podregionach dynamika zmniejszania się potencjalnych zasobów pracy w m. Łodzi będzie dwukrotnie większa niż w pozostałych podregionach.

W 2005 r. tylko w powiecie skierniewickim (58,5%) udział ludności w wieku produkcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców nie osiągnie 60%. W pozostałych poziom ten przekroczy, a maksymalnym odsetkiem będzie się wyróżniał powiat bełchatowski. W roku 2030 we wszystkich powiatach ziemskich odpowiednie udziały będą niższe od 60%, a ich poziom będzie wyrównany mieszcząc się w granicach od 56,1% (kutnowski) do 59,2% (piotrkowski).

W powiatach grodzkich również oczekuje się zmniejszenia udziałów opisywanej grupy ludności, a ich poziom (w obu latach) będzie słabo zróżnicowany. Podobny obraz kreślą wskaźniki obrazujące sytuację w podregionach.

Ludność w wieku p o p r o d u k c y j n y m we wszystkich rozpatrywanych jednostkach terytorialnych będzie w latach 2005-2030 wzrastała. W gronie powiatów ziemskich rekordowym przyrostem wyróżniać się będzie powiat bełchatowski (o 131,8%). Duży przyrost (powyżej 60%) oczekiwany jest w powiatach: łódzkim wschodnim, zgierskim i zduńskowolskim. Najmniejsza dynamika przyrostu liczby osób w wieku poprodukcyjnym przewidywana jest w powiatach skierniewickim (o 16,4% - minimum) i łączyckim.

Wśród miast na prawach powiatu na uwagę zasługują Skierniewice, gdzie liczba osób w wieku poprodukcyjnym ulegnie w latach 2005-2030 podwojeniu, i Łódź charakteryzującą się relatywnie niedużym przyrostem liczby ludzi starych.

Wśród podregionów m. Łódź cechować się będzie słabym przyrostem w stosunku do pozostałych podregionów, w których liczba osób w wieku emerytalnym zwiększy się o ponad połowę stanu z 2005 r.

W roku 2005 udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności będzie silnie zróżnicowany przestrzennie. W gronie powiatów ziemskich minimalnym odsetkiem tej grupy mieszkańców, wyraźnie mniejszym niż w pozostałych jednostkach, wyróżniać się będzie powiat bełchatowski (11,7%). Stosunkowo niski cechować będzie powiaty: zduńskowolski, wieruszowski i łódzki wschodni. Zdecydowanie największym udziałem osób w wieku emerytalnym wyróżniać się będzie w 2005 r. powiat skierniewicki (19,3%), a wysoki ich poziom charakteryzować będzie powiaty poddębicki i łączycki.

Z powiatów grodzkich największy stopień zaawansowania procesu starzenia się ludności będzie udziałem Łodzi, a najmniejszy Skierniewic. Pod tym względem m. Łódź także przodować będzie wśród podregionów.

W roku 2030 we wszystkich powiatach udział ludności w wieku poprodukcyjnym wśród ogółu mieszkańców będzie znacznie wyższy niż w 2005 r., przy czym wyraźnie zmniejszy się terytorialne zróżnicowanie wskaźników struktury. Najmniejszy odsetek tej grupy osób oczekiwany jest w powiecie wieruszowskim (23,9%), a niewiele większy w piotrkowskim, skierniewickim i opoczyńskim. Maksymalny udział przewidywany jest w powiecie kutnowskim (30,3%), a nieznacznie niższy w pabianickim i zgierskim.

Wśród powiatów grodzkich największym stopniem zaawansowania procesu starzenia się ludności wyróżniać się będzie Łódź (32,8%), przy czym w dwóch pozostałych miastach będzie on niewiele mniejszy. Również wśród podregionów m. Łódź przodować będzie w 2030 r. pod względem odsetka osób w wieku poprodukcyjnym. W pozostałych największych miastach w Polsce odpowiednie wskaźniki będą niższe: Wrocław 30,3%, Warszawa 30,1%, Kraków 29,6% i Poznań 28,8%. Warto dodać, że w 2030 r. co czwarty mężczyzna w Łodzi (24,1%), a z ogółu kobiet 40,1% będzie w wieku emerytalnym (mężczyźni 65 lat i więcej, kobiety 60 lat i więcej).

Tabl. 18. Prognoza ludności według płci i wieku w miastach i na wsi w województwie łódzkim

WIEK	2005	2010	2015	2020	2025	2030
	w tysiącach					
OGÓŁEM						
Ogółem	2577,6	2527,8	2478,5	2424,8	2360,6	2281,8
0-2	64,2	61,5	61,5	57,4	49,5	42,4
3-6	90,3	84,2	81,6	81,0	73,5	62,9
7-12	162,5	135,7	126,5	122,7	120,9	110,2
13-15	98,8	79,1	66,6	62,7	61,1	60,4
16-18	104,5	90,2	71,8	64,5	61,7	61,2
19-24	247,5	208,0	176,1	142,1	127,2	122,2
0-17	484,6	419,6	383,1	366,5	346,0	316,6
18-59/64	1648,4	1629,8	1549,0	1447,1	1368,4	1309,7
18-44	988,1	982,7	957,5	886,4	788,6	683,9
45-59/64	660,3	647,0	591,5	560,7	579,8	625,8
60+/65+	444,7	478,4	546,3	611,2	646,2	655,5
Mężczyźni	1228,0	1203,9	1181,9	1159,2	1130,7	1093,8
0-2	33,0	31,6	31,6	29,5	25,4	21,8
3-6	46,4	43,3	42,0	41,6	37,8	32,3
7-12	83,2	69,7	65,0	63,1	62,2	56,7
13-15	50,7	40,6	34,3	32,2	31,5	31,1
16-18	53,2	46,1	36,7	33,1	31,6	31,5
19-24	126,2	105,8	89,8	72,8	65,1	62,6
0-17	248,4	215,4	196,9	188,4	178,0	162,8
18-64	840,5	850,7	818,8	770,1	724,0	694,8
18-44	499,9	498,1	486,0	450,5	401,7	348,5
45-64	340,6	352,6	332,8	319,6	322,3	346,3
65+	139,1	137,8	166,2	200,7	228,7	236,2
Kobiety	1349,6	1323,9	1296,6	1265,6	1229,9	1188,0
0-2	31,2	29,9	29,9	27,9	24,0	20,6
3-6	43,8	40,9	39,6	39,4	35,7	30,6
7-12	79,4	66,0	61,5	59,6	58,7	53,5
13-15	48,1	38,5	32,3	30,4	29,6	29,3
16-18	51,3	44,1	35,1	31,4	30,1	29,7
19-24	121,3	102,2	86,2	69,4	62,1	59,7
0-17	236,2	204,2	186,2	178,1	168,0	153,8
18-59	807,9	779,1	730,2	677,0	644,4	614,8
18-44	488,2	484,6	471,4	435,9	386,9	335,3
45-59	319,6	294,5	258,8	241,1	257,6	279,5
60+	305,6	340,6	380,2	410,5	417,5	419,3

Tabl. 18. Prognoza ludności według płci i wieku w miastach i na wsi w województwie łódzkim (cd.)

WIEK	2005	2010	2015	2020	2025	2030
	w tysiącach					
MIASTA						
Razem	1669,8	1627,4	1582,1	1530,0	1469,0	1398,1
0-2	38,2	36,0	35,3	31,9	26,7	22,5
3-6	53,0	49,7	47,3	45,8	40,3	33,5
7-12	93,0	79,4	74,3	70,7	67,8	60,0
13-15	57,9	45,5	39,4	36,7	35,1	33,8
16-18	64,8	52,7	41,9	38,8	36,3	35,3
19-24	162,4	129,0	104,2	84,1	76,5	72,0
0-17	284,5	244,8	223,7	210,8	194,0	173,2
18-59/64	1104,9	1068,7	988,1	900,7	836,4	787,7
18-44	645,4	630,5	602,4	544,7	469,6	394,7
45-59/64	459,4	438,2	385,6	356,0	366,7	393,0
60+/65+	280,4	313,9	370,3	418,5	438,7	437,3
Mężczyźni	777,5	756,6	735,7	712,1	684,1	651,1
0-2	19,6	18,5	18,1	16,4	13,7	11,5
3-6	27,1	25,5	24,2	23,5	20,6	17,1
7-12	47,5	40,6	38,0	36,1	34,7	30,6
13-15	29,8	23,3	20,1	18,8	17,9	17,3
16-18	32,9	26,7	21,3	19,7	18,4	17,9
19-24	82,0	64,9	52,5	42,5	38,6	36,3
0-17	145,7	125,2	114,4	107,8	99,2	88,5
18-64	548,4	545,9	513,5	472,7	436,7	413,1
18-44	320,5	315,6	302,5	274,1	237,3	199,6
45-64	227,9	230,3	211,0	198,6	199,4	213,5
65+	83,4	85,5	107,8	131,6	148,2	149,4
Kobiety	892,3	870,8	846,4	817,9	784,9	747,1
0-2	18,6	17,5	17,2	15,5	13,0	10,9
3-6	25,8	24,2	23,1	22,3	19,6	16,4
7-12	45,4	38,7	36,4	34,6	33,1	29,3
13-15	28,1	22,1	19,3	17,9	17,2	16,5
16-18	32,0	26,0	20,5	19,1	17,9	17,4
19-24	80,4	64,1	51,7	41,6	37,9	35,7
0-17	138,9	119,7	109,3	103,0	94,8	84,7
18-59	556,5	522,8	474,6	428,1	399,7	374,5
18-44	324,9	314,8	299,9	270,7	232,3	195,0
45-59	231,6	208,0	174,7	157,4	167,3	179,5
60+	197,0	228,3	262,6	286,8	290,5	287,9

Tabl. 18. Prognoza ludności według płci i wieku w miastach i na wsi w województwie łódzkim (dok.)

WIEK	2005	2010	2015	2020	2025	2030
	w tysiącach					
WIEŚ						
Razem	907,8	900,4	896,4	894,8	891,5	883,7
0-2	26,0	25,5	26,2	25,5	22,8	19,9
3-6	37,3	34,5	34,3	35,2	33,3	29,4
7-12	69,6	56,3	52,1	52,0	53,1	50,2
13-15	40,9	33,7	27,2	25,9	26,0	26,6
16-18	39,7	37,5	30,0	25,7	25,4	25,9
19-24	85,1	79,0	71,8	58,1	50,7	50,2
0-17	200,1	174,7	159,5	155,7	152,0	143,4
18-59/64	543,5	561,1	561,0	546,4	532,0	522,0
18-44	342,7	352,3	355,0	341,6	318,9	289,2
45-59/64	200,8	208,8	205,9	204,7	213,1	232,8
60+/65+	164,3	164,6	176,0	192,8	207,5	218,2
Mężczyźni	450,5	447,3	446,2	447,1	446,5	442,8
0-2	13,4	13,2	13,5	13,1	11,7	10,3
3-6	19,3	17,8	17,7	18,1	17,2	15,2
7-12	35,6	29,1	27,0	27,0	27,5	26,0
13-15	20,9	17,3	14,2	13,5	13,5	13,7
16-18	20,4	19,3	15,4	13,4	13,2	13,5
19-24	44,2	40,9	37,4	30,3	26,5	26,3
0-17	102,7	90,2	82,5	80,6	78,8	74,3
18-64	292,2	304,8	305,3	297,4	287,2	281,7
18-44	179,4	182,5	183,5	176,4	164,4	148,9
45-64	112,7	122,3	121,8	121,0	122,9	132,8
65+	55,7	52,3	58,4	69,1	80,5	86,7
Kobiety	457,3	453,1	450,2	447,7	445,0	440,9
0-2	12,6	12,4	12,7	12,4	11,0	9,6
3-6	18,0	16,7	16,6	17,1	16,1	14,2
7-12	33,9	27,3	25,1	25,0	25,6	24,2
13-15	20,0	16,4	13,1	12,5	12,4	12,8
16-18	19,3	18,2	14,6	12,3	12,2	12,4
19-24	40,9	38,1	34,5	27,8	24,2	23,9
0-17	97,3	84,6	76,9	75,1	73,2	69,1
18-59	251,4	256,3	255,6	249,0	244,8	240,3
18-44	163,3	169,8	171,5	165,2	154,5	140,3
45-59	88,1	86,5	84,1	83,7	90,2	100,0
60+	108,6	112,3	117,6	123,7	127,0	131,5

Źródło: Prognoza demograficzna na lata 2003-2030, GUS, Warszawa 2004.

II. PROGNOZA GOSPODARSTW DOMOWYCH W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM DO ROKU 2030

1. Uwagi ogólne

Źródłem informacji o liczbie i strukturze gospodarstw domowych są przede wszystkim spisy ludności. Zgodnie z polską praktyką spisową: „Przez gospodarstwo domowe rozumie się zespół osób spokrewnionych lub niespokrewnionych, mieszkających razem i wspólnie utrzymujących się. Jeżeli któraś z osób mieszkających razem utrzymuje się oddzielnie, osoba ta tworzy oddzielne jednoosobowe gospodarstwo domowe”^{10/}.

„Prognoza gospodarstw domowych na lata 2003-2030 jest aktualizacją poprzedniej prognozy wykonanej w 2000 r. Uwzględniono w niej zmiany w stanach i strukturach ludności wynikające z przeprowadzonego w 2002 r. Powszechnego Spisu Ludności i Mieszkań oraz aktualną prognozę ludności na lata 2003-2030. Na podstawie analizy danych spisowych postanowiono także dokonać nieznacznej modyfikacji założeń (wolniejsze tempo zmian struktur gospodarstw domowych oraz wzrost odsetka ludności zamieszkałej w gospodarstwach zbiorowych)”^{11/}.

„Przyjęto, że struktury gospodarstw domowych w poszczególnych województwach, zarówno w miastach jak i na wsi, będą się zmieniać w kierunku takiej struktury, jaka obecnie występuje w miastach województw mazowieckiego i łódzkiego, wziętych łącznie, ponieważ charakteryzuje się ona niską przeciętną liczbą osób dorosłych przypadających na gospodarstwo domowe”^{12/}.

2. Przewidywane zmiany w liczbie gospodarstw domowych

Przedstawiona wcześniej prognoza ludności przewiduje dla województwa łódzkiego nieustanny spadek zaludnienia, które w latach 2005-2030 zmniejszy się o 11,5%.

Tabl. 19. Zmiany w liczbie gospodarstw domowych

LATA	Liczba gospodarstw domowych	Przyrosty do roku poprzedniego	
		w tysiącach	w %
2005	1002,3	.	.
2010	1030,6	+28,3	+2,8
2015	1042,5	+11,9	+1,2

10/Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2002 r., Gospodarstwa domowe i rodziny, GUS, Warszawa 2003, s. 18.

11/Prognoza demograficzna na lata 2003-2030, op. cit., s. 24.

12/Tamże, s. 29. Na następnych stronach tej publikacji znajdzie czytelnik szczegółowy opis metody prognozy.

Tabl. 19. Zmiany w liczbie gospodarstw domowych (dok.)

LATA	Liczba gospodarstw domowych	Przyrosty do roku poprzedniego	
		w tysiącach	w %
2020	1035,8	-6,7	-0,6
2025	1019,0	-16,8	-1,6
2030	999,6	-19,4	-1,9

W okresie objętym prognozą liczba gospodarstw domowych do 2015 r. powiększy się o 40,2 tys., tj. o 4,0% (por. tabl. 19). W następnych latach oczekiwać należy wzmagającej się w czasie tendencji spadkowej. Okres 2015-2030 przyniesie zmniejszenie się liczby gospodarstw domowych o 42,9 tys., a więc o 4,1%.

W latach 2005-2030 liczba gospodarstw domowych w województwie łódzkim zmniejszy się o 2,7 tys., tj. o 0,3%. W miastach województwa, w których oczekuje się w tym okresie spadku zaludnienia o 16,3%, zbiorowość gospodarstw domowych zmniejszy się o 9,2%, a na wsi, równoległe z obniżeniem się liczby mieszkańców o 2,7%, przewiduje się wzrost liczby gospodarstw domowych o 20,1% (por. tabl. 21).

Zmiany liczby gospodarstw domowych o różnej liczbie osób (por. tabl. 21) będą prawdopodobnie w latach 2005-2030 następujące:

1 – osobowe	wzrost o 66,1 tys., tj. o 23,2%
2 – osobowe	wzrost o 33,3 tys., tj. o 12,4%
3 – osobowe	spadek o 27,9 tys., tj. o 13,3%
4 – osobowe	spadek o 36,2 tys., tj. o 23,7%
5 – osobowe i większe	spadek o 38,1 tys., tj. o 43,9%

W okresie perspektywicznym utrzyma się obserwowany w przeszłości kierunek zmian: wzrost liczby małych gospodarstw 1 i 2 osobowych oraz zmniejszanie się zbiorowości gospodarstw o większej liczbie osób.

Szczególnie duży przyrost liczby małych gospodarstw domowych oczekiwany jest na wsi. Liczba gospodarstw 1– osobowych w miastach wzrośnie o 8,1%, a na wsi o 70,9%. Gospodarstw 2– osobowych będzie na wsi o 47,0% więcej, natomiast w miastach ich liczebność nie ulegnie zmianie. Odnośnie gospodarstw 3– osobowych przewiduje się ich ubytek w miastach o 25,9%, natomiast na wsi wzrost o 20,5%.

Z drugiej strony, zbiorowość dużych gospodarstw domowych, obejmujących 5 i więcej osób, w miastach zmniejszy się o 30,6%, natomiast na wsi aż o 62,7%. Relatywnie duży przyrost ogólnej liczby gospodarstw domowych na terenach wiejskich województwa

łódzkiego spowodowany więc będzie dynamicznym wzrostem grupy małych jednostek, 1-2 osobowych.

3. Przewidywane zmiany w strukturze gospodarstw domowych według liczby osób

Przedstawione wyżej tendencje zmian w liczbie gospodarstw domowych różnej wielkości spowoduje istotne przekształcenia w ich strukturze według liczby osób (tabl. 20).

Tabl. 20. Zmiany w strukturze gospodarstw domowych według liczby osób

LICZBA OSÓB W GOSPODARSTWIE DOMOWYM	Gospodarstwa domowe w %					
	2005	2010	2015	2020	2025	2030
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
1	28,4	29,9	31,1	32,2	33,4	35,1
2	26,7	28,7	30,0	30,3	30,3	30,1
3	21,0	21,1	20,8	20,0	19,1	18,2
4	15,2	13,5	12,5	12,3	12,1	11,7
5 i więcej	8,7	6,8	5,6	5,2	5,1	4,9

Wzrost liczby małych gospodarstw domowych a ubytek większych spowoduje, że w okresie perspektywicznym zwiększać się będzie udział gospodarstw 1 i 2 osobowych.

Zwraca uwagę wysoki i rosący udział gospodarstw jednoosobowych w woj. łódzkim. W 2005 r. odsetek takich gospodarstw tylko w woj. mazowieckim był nieco większy, na poziomie 29,6% (najniższy w podkarpackim 20,9%). **W roku 2030 co trzecie gospodarstwo domowe w województwie łódzkim (35,1%) tworzyć będzie jedna osoba** i tylko w województwie śląskim ich udział będzie nieznacznie większy (35,3%). W 2005 roku 46,9% ogółu gospodarstw jednoosobowych w woj. łódzkim tworzyć będą samotne osoby w wieku 60 lat i więcej. Wraz z postęпами procesu starzenia się ludności odsetek ten wzrośnie w 2030 r. do 63,3%. Liczba gospodarstw 1–osobowych stanowiących przez osoby w wieku 60 lat i więcej wzrośnie w latach 2005-2030 ze 133,5 tys. do 222 tys., a więc o 66,4%.

Warto dodać, że w 2005 r. będzie w województwie łódzkim 305,8 tys. gospodarstw domowych, których „głowami” są osoby w wieku 60 lat i więcej^{13/}. W roku 2030 będzie ich

13/Głową gospodarstwa domowego w rozumieniu spisu jest ta osoba, która całkowicie lub w przeważającej części dostarcza środków utrzymania gospodarstwu domowemu.

472,6 tys., a więc niemal połowa ogółu gospodarstw domowych będzie kierowana przez osoby w starszym wieku (47,3%).

Udział gospodarstw 2– osobowych wzrośnie do 2015 r., a następnie ustabilizuje się na poziomie ok. 30%. Gospodarstwa tego typu tworzą na ogół małżeństwa zamieszkujące bez dzieci, często w starszym wieku (w 2005 r. w 45,0% z nich głową gospodarstwa będzie osoba w wieku 60 lat i więcej, a w 2030 r. odsetek ten wzrośnie do 59,6%).

W niewielkim stopniu zmniejszy się udział gospodarstw 3– osobowych tworzonych najczęściej przez małżeństwa z dzieckiem.

Malejąca dzietność rodzin to prawdopodobnie główny czynnik zmniejszania się liczby i udziału gospodarstw domowych o większej liczbie osób. W roku 2005 tylko w woj. śląskim (7,7%), a w 2030 w śląskim (4,6%) i dolnośląskim (4,8%) odsetek gospodarstw o liczbie osób 5 lub więcej będzie mniejszy niż w łódzkim, gdzie w 2005 r. wynosił 8,7%, a w 2030 r. 4,9%.

Przeciętna liczba osób przypadających na 1 gospodarstwo domowe w województwie łódzkim zmniejszy się prawdopodobnie z 2,540 w 2005 r. do 2,232 w roku 2030 (por. tabl. 21) i tylko śląskie będzie się cechowało niższym poziomem tego wskaźnika (odpowiednio 2,537 i 2,217).

Tabl. 21. Prognoza gospodarstw domowych według liczby osób w województwie łódzkim w miastach i na wsi

LATA	Gospodarstwa domowe	Gospodarstwa domowe według liczby osób						Ludność w gospodarstwach domowych	Przeciętna liczba osób w gospodarstwie domowym
		1	2	3	4	5 i więcej			
						gospodarstwa	ludność		
w tysiącach									
OGÓŁEM									
2005	1002,3	284,8	267,8	210,2	152,8	86,8	484,2	2546,4	2,540
2010	1030,6	308,3	295,4	218,0	139,0	69,8	386,2	2495,5	2,421
2015	1042,5	324,1	312,4	216,7	130,6	58,8	322,9	2444,4	2,345
2020	1035,8	333,1	314,4	207,3	127,1	54,0	295,4	2387,4	2,305
2025	1019,0	340,6	308,5	194,8	123,6	51,6	281,3	2317,5	2,274
2030	999,6	350,9	301,1	182,3	116,6	48,7	265,1	2231,5	2,232
MIASTA									
2005	698,5	216,2	196,9	153,1	98,3	34,0	182,6	1645,0	2,355
2010	709,0	229,6	214,0	153,5	84,9	27,0	144,9	1602,6	2,260
2015	704,9	235,2	221,1	147,4	77,6	23,7	126,7	1556,6	2,208
2020	686,7	235,2	216,9	136,8	74,7	23,2	124,4	1502,5	2,188
2025	661,5	233,7	207,4	125,0	71,8	23,7	127,2	1437,8	2,173
2030	634,5	233,8	196,9	113,5	66,7	23,6	127,3	1362,1	2,147
WIEŚ									
2005	303,9	68,5	70,9	57,1	54,5	52,8	301,6	901,3	2,966
2010	321,6	78,8	81,4	64,5	54,1	42,7	241,2	892,8	2,776
2015	337,6	88,8	91,3	69,3	53,1	35,1	196,1	887,7	2,630
2020	349,0	98,0	97,5	70,5	52,4	30,7	170,9	884,8	2,535
2025	357,4	106,8	101,1	69,8	51,7	27,9	154,1	879,7	2,461
2030	365,1	117,1	104,2	68,8	50,0	25,0	137,7	869,4	2,381

Źródło: Prognoza demograficzna na lata 2003-2030, GUS, Warszawa 2004.

Summary

In years 2005-2030 population of the Łódzkie voivodship will reduce by 272 thousand what accounts for 16,3%. In terms of powiats, an increase in population is expected in the Bełchatowski and Łódzki Wschodni powiats, while in other powiats population will decrease, most in the Łęczycki and Kutnowski powiats.

Furthermore, the forecast predicts a decrease in a number of people at the age of 0 to 17 (by 34,7%) as well as a drop in a number of people at working age (by 20,5%). Population at retirement age will rise by 47,4% and its share in total population of the Łódzkie voivodship will increase from 17% in 2005 to 29% in 2030.

A number of households will drop in years 2005-2030 by 3 thousand what accounts for 0,3%. There will be an increase in one and two-person households (by 18%) and a decrease in a number of households with more members.

In 2030 small households (i.e. consisting of one or two persons) will constitute 65% of all households in the Łódzkie voivodship.

W serii „Analizy Statystyczne ” ukazały się dotychczas:

1. Perspektywy demograficzne województwa łódzkiego do roku 2010, Łódź 1994
2. Budownictwo i zasoby mieszkaniowe w województwie łódzkim w latach 1989-1993, Łódź 1994
3. Budżety gospodarstw domowych w województwie łódzkim 1994, Łódź 1995
4. Gospodarstwa domowe i rodziny w województwach Makroregionu Środkowego, Mikrospis'95, Łódź 1997
5. Struktura demograficzna i społeczno-ekonomiczna ludności Łodzi, Mikrospis'95, Łódź 1997
6. Prognoza demograficzna województwa łódzkiego do roku 2020, Łódź 1998
7. Aktywność ekonomiczna ludności w województwie łódzkim, Łódź 1998
8. Analiza poziomu społeczno-gospodarczego województw Makroregionu Środkowego, Łódź 1998
9. Migracje ludności w województwie łódzkim w latach 1975-1996, Łódź 1998
10. Wyniki finansowe przedsiębiorstw w województwie łódzkim w latach 1996-1997, Łódź 1998
11. Ruch naturalny ludności w Łodzi w latach 1990-1997, Łódź 1999
12. Analiza poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego w województwie łódzkim, Łódź 1999
13. Budownictwo mieszkaniowe w Łodzi w latach 1992-1998, Łódź 1999
14. Osoby niepełnosprawne w województwie łódzkim, Łódź 2000
15. Przestrzenne zróżnicowanie warunków środowiskowych w powiatach województwa łódzkiego, Łódź 2000
16. Procesy prywatyzacyjne w województwie łódzkim w latach 1990-1999, Łódź 2000
17. Warunki życia ludności w województwie łódzkim w 1999 r., Łódź 2001
18. Prognoza ludności i gospodarstw domowych województwa łódzkiego do roku 2030, Łódź 2001
19. Aktywność zawodowa i bezrobocie w województwie łódzkim w 2001 r., Łódź 2002
20. Struktura wynagrodzeń według zawodów w województwie łódzkim w październiku w latach 2001-2002, Łódź 2003

**PRAKTYCZNY PRZEWODNIK
PO URZĘDZIE STATYSTYCZNYM W ŁODZI**

ul. Suwalska 29, 93-176 Łódź

godziny pracy: poniedziałki, środy-piątki 8.00 - 15.00
wtorki 8.00 - 17.00

Dane statystyczne

- bieżące
- z publikacji i informacji US i GUS

Sprzedaż publikacji US i GUS

Przyjmowanie zamówień na:

- dane statystyczne
- publikacje i informacje US

**Wydział Udostępniania
Informacji**

V piętro, pok. 514, 515, 516

tel. (42) 683-91-90

683-91-91

683-91-92

fax (42) 684-48-46

**Rejestracja podmiotów
gospodarczych w Rejestrze Regon**

- uzyskanie numeru
- konsultacja
- wyjaśnienia
- reklamacje

tel: (42) 683-92-56, 683-91-07,
683-91-08, 683-92-13,
683-92-17

fax: (42)684-48-46

**Wydawanie opinii interpretacyjnych
do obowiązujących klasyfikacji
i nomenklatur stosowanych
w Statystyce Publicznej
(PKWiU, PKD, KŚT, PKOB)**

tel. (42) 683-92-49, 683-91-57

683-91-72, 683-91-20

<http://www.stat.gov.pl/urzeddy/lodz/index.htm>

e-mail: SekretariatUSLDZ@stat.gov.pl